

Vijesti

IZDAJE: J. N. O. FRONTA ZA OKRUG ŠIBENIK

Broj 111

Šibenik, subota 27. I. 1945.

Godina III

15 DANA NASTUPANJA CRVENE ARMIIJE

Poslije 150 godina Nijemci na svome teritoriju osjećaju težinu ratnih pustošenja. Rat je prenio na teritorij zemlje u kojoj je organizovan najveći pokolj u historiji ljudstva. Zahvaljujući pobjedama Crvene armije, njenoj ogromnoj snazi, Nijemci su razbijeni i posljednja faza rata odigrava se danas na njihovom teritoriju.

Ono što iznenađuje u ovoj ofenzivi, to je ogromna brzina sovjetskog nadiranja. Iako smo mi naviknuti na munjevito napredovanje Crvenih trupa, sadašnja zimska kampanja pokazuje da su snage Crvene armije beskrajne i da će ona na koncu rata doći na vrhunac svoje moći.

Hitlerovci su likovali dva dana svog ardenskog nastupanja. Zatim je slijedilo razočaranje, ali pravi i odlučni udarac došao je sa istoka. Silna njemačka obrana, koja se prostirala od Memela preko granice Istočne Prusije, Mazurskih jezera, Nareva, Visle i Karpata razbijena je kroz nekoliko sati snažno organizovane artiljerijske vatre. Nijemci su bez sumnje majstori u gradnji utvrda. Oni su ta utvrđenja pojačali nizom rovova, bodljikave žice i svim vojnim obrambenim sredstvima, ali i Rusi su poznati majstori artiljerije. Iz historije je poznata udarnost ruske artiljerije. Sovjetski Savez je pojačao, organizirao i dopunio malj crvenih topova. Sovjetski tankisti, mitraljesci, pješaci postali su majstori oružja. Izgleda kao da se natječu tko će prije stići u Berlin. Tempo sovjetske ofenzive je nepoznat u historiji savremenih ratova. Na fronti koja se prostire na preko 1.400 km, sovjetski borci nemilosrdno tuku neprijatelja i upravo ga gone na zapad. Uostalom zimska ofenziva je tek počela. Jedva je 14 dana što je maršal Staljin objavio proboj njemačkog fronta.

Ofenziva je započela probijem njemačkog fronta na sandomjerskom mostobranu. Taj uspjeh postigle su trupe maršala Konjeva. Udarcu na južnom otkusju slijedilo je munjevito napredovanje u oblasti južno i sjeverno od Varšave. Oslobođena je Varšava, prijestolnica patničke Poljske. Prelaze redom I, II i III bjeloruska armija u ofenzivu. Njemački front pretvara se u ogromnu pukotinu kroz koju upravo juri sovjetska motorizacija i pješadija. Slomu njemačkog fronta u Poljskoj slijedi slom u Istočnoj Prusiji. Pada Tilsit, Insterburg, II bjeloruska armija probija front na južnoj granici Istočne Prusije, zauzima gradove Allenstein, Lyck, Mohrunge i klijesta maršala Rokosovskog nalaze se pred potpunim opkoljavanjem onih njemačkih snaga, koje se još nalaze u predjelu glavnog grada Istočne Prusije, Koenigsbergom. Preko 200.000 Nijemaca i ostaci 30 njemačkih divizija na Baltiku osuđeni su na propast.

Njemački front u Poljskoj tokom 14 dana zimske kampanje pomakao se na zapad preko 300 km i Crvene su trupe prodrle u veliki njemački industrijski i rudni bazen Šleziju.

I bjeloruska armija prodire neviđenom brzinom prema Poznanju i Pomeraniji u Njemačkoj. Veliki gradovi Lodz, Kutno, Wloklavek, Bydgoz, Gniezno i hiljade drugih manjih gradova i sela padaju pod udarcima trupa maršala Žukova. Jedinice

maršala Konjeve žure se da što prije stignu u Berlin. Oni su na tom putu zauzeli starodrevni poljski grad Krakov, Czestochovu, Tarnowitze, probile silna njemačka utvrđenja na granici Šlezije, prodrle u Njemačku i na fronti od preko 100 km izbile na rijeku Oder zauzevši njemačke gradove: Kreuzburg, Bernstadt, Rosenberg, Trachenberg i preko 1000 drugih njemačkih mjesta. Najveća pobjeda trupa I ukrajinske armije svakako je zauzimanje velikog industrijskog grada i silne njemačke tvrđave, grada Oppeln, dok su druge jedinice izbile pred veliki njemački industrijski centar Breslau, koji je prije rata brojio skoro milion stanovnika. Trupe IV ukrajinske armije napredujući kroz neprolazne predjele Karpata zauzele su važna nalazišta benzina, te su time Njemačku lišili i posljednjih sporednih izvora benzina, tog najpotrebnijeg goriva za modernu armiju. Upravo maršal Staljin objavljuje još jednu pobjedu Crvenih trupa, koje su probile njemački front sjeveroistočno od Miskolca.

Šlezija je davala Njemačkoj ratnoj mašini 2/5 ugljena, 1/5 čelika, veliku količinu poljoprivrednih i industrijskih mašina, kemijskih proizvoda. Istočna Prusija je zemlja velikoposjeda pruskih vlastelina; istočnopruski gradovi su bogati velikim industrijskim poduzećima. A što je najvažnije, i Istočna Prusija i Šlezija su predjeli hitlerovog njemačkog Rajha; germanski imperijalizam izvire iz pruske nadutosti. Prusija je Hitler. Prusija je Vaterland hitlerovaca. Danas glavni grad svjetskog pokolja, užasa i strave udaljen je samo nekih 200 kilometara od napredujućih Crvenih jedinica.

General Ditmar, Hitlerov glasonoša, vapi nad razbijenim istočno njemačkom branom i Crvene trupe kao poplava prodiru preko njemačkih nasipa. Jedno što Ditmar zaboravlja, a to je, da su baš on i njegovi gospodari krivi ovom velikom svjetskom pokolju, uništavanju, a na kraju i slomu Njemačke. Sa Crvenom armijom stupaju veliki osvjetnici, koji će kazniti Hitlerove izvršivače zločina iz majdanpeških krematorija, katinskih grobnica, za sva poniženja, patnje i pustošenja. Da, gospodin Ditmar i drugi berlinski rukovodioci masovnih ubistava treba da znaju, da je početak osvete započeo i to baš u njihovoj zemlji. Ne samo hitlerovi dželati, već i on sam i svi njegovi pomagači nalaze se pred vješalima. Ista ona vješala, kojima je on vješao po Evropi narodne rodoljube sagrađice pobjednička Crvena armija u Berlinu.

Sa pobjedama Crvene armije dolazi dan potpunog oslobođenja porobljenih naroda Evrope. I baš zato, što su se borili za pravednu stvar, za slobodu svoje domovine, za slobodu svih naroda, Crveni su vojnici nepobjedivi, beskrajno jaki i danas se nalaze na putu u Berlin. Berlin je blizu i svakim danom postaje bliži...

Ono što zadivljuje i oduševljava sve nas, koji pratimo munjevito napredovanje Crvenih trupa, to je brzina. Sjajne pobjede Crvene armije navješćuju svim narodima Evrope da je oslobodjenja blizu. Svakodnevno tužnjava moskovskih topova objavljuje nove sjajne pobjede.

Breslau, Poznanj, Danzig i Koenigsberg su posljednja uporišta pred Berlinom.

Strelovitim napredovanjem Crvene su trupe izbile na Baltik

ISTOČNA PRUSIJA OTSJEČENA JE OD CENTRALNE NJEMAČKE

Moskva, 27. siječnja. Maršal Staljin jučer je objavio 3 dnevne zapovijedi o velikim pobjedama Crvene armije:

Dnevna zapovijed KOMANDANTU III BJELORUSKE FRONTE ARMIJSKOM GENERALU ČERNJAKOVŠKOM I NAČELNIKU ŠTABA GENERAL PUKOVNIKU PETROVŠKOM:

Trupe III bjeloruske fronte, danas 26. siječnja, zauzele su u bojovima gradove: ALLENBURG, TAPIAU i LOWTZEN, jaka uporišta koja štite prilaze ka glavnom gradu Istočne Prusije Koenigsbergu.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU II BJELORUSKE FRONTE MARŠALU ROKOSOVŠKOM I NAČELNIKU ŠTABA GENERAL-LAJTNANTU BOGOLJUBOVU:

Trupe II bjeloruske fronte produžavajući munjevito ofenzivu, danas, 26. siječnja, osvojile su gradove u Istočnoj Prusiji: MUEHLHAUSEN, MARIENBURG, STUHM, važne uporišta njemačke obrane i pošto su prodrle na obalu Baltičkog Mora, zauzele grad TOLKENMIT, te na taj način

odrezale Istočnu Prusiju od centralnih predjela Njemačke.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU I UKRAJINSKE ARMIIJE MARŠALU KONJEVU I NAČELNIKU ŠTABA ARMIJSKOM GENERALU SOKOLŠKOM:

Trupe I ukrajinske fronte, danas, 26. siječnja, na jurišu zauzele veliki industrijski centar Šlezije grad HINDENBURG, značajno komunikaciono čvorište i jako uporište neprijateljeve obrane.

U redovitom izvještaju SOVINFORMBIRO-a, objavljeni su gubitci Nijemaca u razdoblju od 11 do 24 siječnja. Nijemci su imali slijedeće gubitke u ljudstvu i tehnici:

Uništeno: 442 aviona, 3.490 topova, 2.138 tankova i motorizovanih topova, 2.960 bacača, 9.570 mitraljeza, 24.960 kamiona. Gubitci u mrtvima za to vrijeme iznašaju 295.000 oficira i vojnika. Za isto vrijeme zaplijenjeno: 150 aeroplana, 857 tankova i motorizovanih topova, 4.472 topova, 4.420 bacača, 16.440 mitraljeza i 9.059 kamiona. Ukupno je zarobljeno 86.330 vojnika i oficira.

Tekst sporazuma između maršala Tita i dra. Ivana Šubašića

Stojimo na principu državnog kontinuiteta Jugoslavije, što je izraz međunarodnog pravnog gledišta i volje svih naroda Jugoslavije i pokazano u njihovoj 4-godišnjoj borbi za demokratsku federativnu zajednicu. Pošto je Jugoslavija priznata u svom starom obliku, mi ćemo predstavljati svoju zemlju u svim aktima državne politike dok ne dobije konačno ustavni oblik.

Da bi se izbjeglo svako zaoštavanje odnosa, sporazumili smo se da kralj ne ulazi u zemlju, dok narod o tom ne odluči, a u njegovoj odsutnosti vlast vrši kraljevsko namjesništvo. Kraljevsko najesništvo postavlja se na prijedlog vlade, a po pristanku maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita i dra Ivana Šubašića.

Kraljevsko namjesništvo polaže zakletvu kralju, a vlada narodu.

U sporazumu između pretsjedinika Nacionalnog Komiteta oslobođenja Jugoslavije maršala Josipa Broza-Tita i pretsjedinika kraljevske vlade dra Ivana Šubašića, a u punoj saglasnosti sa AVNOJ-em sastavlja se vlada:

1. Pretsjednik, 2. Podpretsjednik, 3. Ministarstvo vanjskih poslova, 4. unutarnjih poslova, 5. narodne odbrane, 6. pravde, 7. prosvjete, 8. financija, 9. trgovine i indust., 10. saobraćaja, 11. pošta, telef. i telegr., 12. šuma, 13. rudnika, 14. poljoprivrede, 15. socijalne politike, 16. narodnog zdravlja, 17. građevina, 18. za obnovu zemlje, 19. ishrane, 20. informacija, 21. kolonizacije, 22. za konstituantu, 23. bez portf. za Srbiju, 24. bez portf. za Hrvatsku, 25. bez portf. za Sloveniju, 26. bez portf. za Crnu Goru, 27. bez portf. za Makedoniju 28. bez portf. za Bosnu i Hercegovinu.

Takav obim vlade ostaje u Jugoslaviji do odluke ustavotvorne skup-

štine to jest, do donošenja konačnog ustavnog uređenja države. Nova vlada objavit će deklaraciju osnovnih prava o demokratskim slobodama i garantovat će njihovo sprovođenje. Poštivat će se lična sloboda, sloboda vjeroispovijesti i savjesti, sloboda zboru i dogovora, udruženja i štampe. Naravno bit će naglašena i garantovana sloboda prava vlasništva i privatne inicijative.

Svaka prevlast jednog naroda nad drugim narodom unutar državne zajednice bit će isključena, a garantovat će se puna sloboda, kako je to riješeno na II zasjedanju AVNOJ -a.

Pretsjednik NKOJ Josip Broz-Tito

Pretsjednik kralj. vlade:

dr. Ivan Šubašić

Izvještaj NOV i POJ o operacijama za 26. I:

Beograd, 27. siječnja — U pravcu Podravske Slatine i Donjeg Miholjca naše su jedinice poboljšale svoje položaje u borbama u Podravini za posljednjih 5 dana ubijeno je 3.043 vojnika i oficira.

U istočnoj Bosni na području Bijeljine ubijeno je 70 Nijemaca, dok je zaplijenjeno 7 mitraljeza, 2 radio stanice i drugi ratni materijal. Odbijen je ispad neprijatelja iz Brezova Polja uz teške gubitke u ljudstvu i tehnici. Na sektoru Vlasenice borbe i dalje traju.

U dolini rijeke Bosne naše su jedinice izvršile niz napada na neprijateljski saobraćaj. Učred Zenice likvidirano je uporište u čijem slučaju ubijeno je 55 Nijemaca i ustaša. Prilikom napada na čvorište neprijateljske kolone ubijeno je 270 fašista, a uništeno: 19 kola, 2 kamiona i 3 radio stanice. Zaplijenjeno je oružje i ratna oprema.

IZDAJNIČKI RAD LONČIČA

Visoka, ali ne preveć, mršavoerna spodoba u odijelu gavranove boje šetala se je komotno kroz naš okrug, a naročito kroz selo Vodice za čitavo vrijeme okupatorovog krvavog režima. Vladanje i držanje toga tipa, za ono vrijeme, bilo je baš onakvo kako je želio okupator, jer je njemu takav stav najviše koristio, a narodu najviše štetio. Taj stav poznat je dobro našem narodu i narod odavna za takove kaže: »Bože, čuvaj me od prijatelja — a od neprijatelja ću se sam čuvati.« Eto, jedan od takvih narodnih prijatelja bio je i gospodin Ivo Grgurev. On se je prikazivao za čitavo vrijeme okupacije narodnim prijateljem, a u stvari bio je onaj koji je na najbezdušnji način zabijao narodu nož u leđa. On se je, na riječima, prikazivao slatkim kao med, a u suštini on je bio jedan od onih najgorih zlotvora. Koristeći svoje zvanje i položaj, u ulozu nekog sveca utješitelja i pomoćnika puka, on je istovremeno sa licemjernom utjehom ispitivao i saznavao je mišljenje i rad pojedinaca, a preko toga i rad čitavog sela. A onda je sa svojim ostalim pomagačima kovao planove za napad na narod. Taj zločinac u svojoj podmukloj rabi da se što bolje zamaskira, zauzeo se je tu i tamo za nekog pojedinca. On će time pokušati da pere svoj zločin, on će pokušati da umanji svoje zločine, koje je nanio narodu kao cjelini. Međutim svatko zna da se je on oduvijek družio i sastajao sa zločincima kao što su: Joso i Miše Šprljan, Ferara . . ., a koji su krivi za mnoga i mnoga zločinstva, koja je okupator počinio nad našim narodom. On je skupa s njima izdajica, jer oni su zajednički kovali sve planove, oni su zajednički davali podatke švabama, i to, kako o pojedincu tako i o čitavom radu sela i o svim položajima. Svi su oni, odavna poznati kao ustaški nastrojena banda koja je još 1940 godine pisala po zidovima fašističke parole. Gospodin Ivo je poznat kao otac i duhovni vođa te bande. On se toga ni ne odriče.

I sve ono što se je danas kod njega otkrilo samo je mali dio onoga rada, one izdaje, koju je sa svojom grupom počinio. Njega ništa ne potresa ni ne zaustavlja na tom zločinačkom putu. Ni junačka smrt bratova, koji pada od ruku okupatora, ni strijeljanje mlade snaje, koja iza sebe ostavlja dvoje nejačadi, kao ni strijeljanja stotine drugih. On ostaje ono što je bio, ono što je izučio: fašista u službi stranog fašističkog zavojevača.

On ne samo da je jedan od onih petokolonaša, koji su još prije rata dozivali Hitlera i Musolinija u našu zemlju, i ne samo da im je služio do posljednjeg dana bijega, već je on i onaj, koji je u tome pravcu nastavio svoj protunarodni rad nakon oslobođenja.

Učenom tvrdoglavošću on brani zločince, a njihova zlodjela hoće da prepíše svome bratu i svome narodu. Ne radi se kod ovog gospodina o jednoj momentalnoj i nepromišljenoj grešci, a niti o nekoj literarnoj osobenosti, već se ovdje radi o okorjelom zločincu sa bezbroj zločina i kao takvom treba najoštrije suditi.

Gušće Šprljan

NARODNE ŠKOLE

Kistanje Nakon oslobođenja kotara Kistanje narodne vlasti posvetile su veliku brigu narodnoj prosvjeti. U toku od nepuna 3 mjeseca popravljeno je i započelo radom 25 osnovnih škola sa 30 nastavnika. 11 nastavnika su stručnjaci dok su ostali omladinci i omladinke, koji su svršili učiteljski kurs nedavno održan u Kistanjama.

Za vrijeme bivše Jugoslavije na kotaru Kistanje postojalo je samo 14 osnovnih škola. Danas su otvorene škole u mnogim mjestima gdje prije nisu postojale, a u planu je otvaranje analabetskih tečajeva po svim selima gdje to potrebe budu iziskivale. Djeca rado pohađaju škole, a narod je otvorenje škola primio sa velikim zadovoljstvom.

Popravljajmo naše puteve i ceste!

Priredbe i predavanja

Svečana priredba povodom godišnjice rada kazališne družine Okružnog NOO-a Šibenik

Šibenik — Ovih dana se u izlogu fotosekcije Okružnog NOO-a pojavila zbirka dokumentovanih fotografija, koje ilustriraju rad diletantske sekcije Okružnog NOO-a Šibenik kroz godinu dana. Fotografije, iako malobrojne, živom snagom i neposredno govore o plodnom rodoljubivom radu na polju kulturnog podizanja i narodnog oslobođenja.

Priredbe su davane u kućama bez krova, koje je okupatorova ruka zapalila; sva sredstva bila su ograničena; šatorska krila i padobrani savezničkih avijatičara služili su kao zastori i kulise. Ali s tih primitivnih narodnih pozornica širila se kroz narod sveta riječ otpora i borbe za slobodu svake stope rodene grude.

Povijest će govoriti o radu i plodovima partizanskog kazališta u ovim danima oslobodilačkog rata.

Fotografije su pobudile razumljivi interes.

*

Izvedbom Gogoljeve »Ženidbe« Kazališna družina Okružnog NOO-a Šibenik, izvajačica je veliku sjajnu pobjedu. Tom svojom priredbom stala je ona uz bok glumcima-profesionalcima. Po prvi put u njihovu radu osjetili smo ozbiljan i stručan rad režije. Ovaj uspjeh neka bude putokazom onima, koji su odgovorni za kazališni život šibenskih: imamo sposoban glumački materijal, koji je dokazao da je u stanju da oživotvori i da riješi i najteže kazališne zadatke, ako radi pod rukovodstvom stručnog i iskusnog redatelja. Osigurati saradnju jednog takovog znači za mlado šibensko kazalište udariti putem napretka.

U premijeri Gogoljeve »Ženidbe« čitava družina je bila na visini. Za Matu Relju može se reći da je najviše odskakao sa svojom zbilja dobrom kreacijom Žvakala, koja bi bez malenih nedostataka bila besprijekorna. Preko neznatnijih nedostataka čitavog ansambla može se mirne duše preći, ako se na izvedbu gleda uzevši u obzir da su naši glumci najvećim dijelom otkrili i produbili svoj talenat kroz godinu dana rada pod svima dobro poznatim uslovima partizanskog rata.

Redatelj drug Kutijaro je svoj zadatak vrlo dobro riješio kroz ciglih šest dana rada. Naročito se dobro dojmila, za našu sredinu neobična novost, da nije tražio jeftinih aplauza.

Rad režisera, neophodno potrebitog koordinatora izvedbe, kojem je povjeren analiza, tumačenje i najveća zadaća: da scenski daje izražajni oblik autorovim mislima, taj rad je ono što je najpreče i najneophodnije našim glumcima, koji su ovom priredbom obećali da će pod iskusnim i stručnim rukovodstvom dati od sebe sve što traži nova naša pozornica, najvjernije ogledalo našeg novog kulturnog života.

vv.

Predavanje na Narodnom sveučilištu

U maloj sali Doma kulture u utorak navečer u organizaciji Narodnog sveučilišta održao je drug Leo Geršković predavanje o izgradnji narodne vlasti. Predavač je u vrlo zanimljiv i jasan način prikazao početak stvaranja NOO-a i daljnji njihov prirast u organe prave i istinske narodne vlasti.

Drug Geršković kaže da je potrebno da narod što više sudjeluje u organima vlasti, pa da bi narod zaista osjetio da je naša vlast, narodna i njegova, potrebno se je što više s narodom savjetovati po svim pitanjima. Moramo ići za tim da što više demokratiziramo našu narodnu vlast, da je izgrađujemo na način da koristimo svako korisno demokratsko iskustvo.

Prisutni su sa velikom pažnjom saslušali ovo predavanje i na kraju srdačno ga nagradili.

U slijedeći utorak održat će predavanje drug Milan Žugelj: Povijest međunarodnog radničkog pokreta.

SVEČANA AKADEMIJA PRIGODOM

21. GODIŠNJICE LENJINOVE SMRTI

U subotu uveče održana je u Narodnom kazalištu svečana akademija prigodom 21. godišnjice smrti velikog Lenjina. Prisutni su bili predstavnici vojnih i narodnih vlasti, te brojno građanstvo i vojska. Proslava o životu i radu Lenjina održao je drug Turkalj Milan, koji je u svom referatu iznio veliko djelo genijalnog ruskog vođe na oslobođenju potlačenih ruskih seljaka i radnika. Lenjin je ostvario poslije nadčovječinih napora i žrtava, sretnu socijalističku zajednicu slobodnih sovjetskih naroda.

Mješoviti zbor kazališne družine Okružnog NOO-a Šibenik pod dirigovanjem M^o Egona Kuneja otpjevao je tri pjesme, među kojima Lenjinovu najmiliju pjesmu »Zamučen Tjažolj«.

Govorni zbor Centralne kazališne družine recitovao je »Pjesmu o biografiji druga Tita« od Radovana Zogovića. U tom zboru naročito se istakao Ivo Jakšić kao recitator velikih mogućnosti.

Srpsko pjevačko društvo »Miloš Obilić« nastupilo je prvi put u našem gradu sa dvije ruske i jednom slavonskom narodnom pjesmom. Ovaj zbor sastavljen pretežito od seoskih omladinaca, u nepuna tri mjeseca rada pod dirigovanjem Jakova Micalinića pokazao je dobru uvježbanost i raspolaže s nekoliko glasova vrlo dobrih kvaliteta. Pjesma »Slavonski smo mladi partizani« na zahtjev oduševljene publike morala se ponoviti.

U drugom dijelu programa Centralna kazališna družina izvela je snažnu dramu u 2 slike »Teški časovi« od Mateja Bora. Jaka dramatska radnja ovog komada, koji se odigrava u Zagrebu proljeća 1942. godine, pokazala je snažno i uvjerljivo jedinstvo isječak iz Narodno-oslobodilačke borbe u okupiranom Zagrebu. Ova drama od nesumnjive književne vrijednosti davaće se na svim našim i stranim pozornicama u budućnosti i bit će neobično vrijedan dokumenat naše borbene prošlosti.

CIKLUS PREDAVANJA IZ FIZIKE

Član prosvjetnog odjela ZAVNOH-a dr. Ivan Supek u prostorijama gimnazije održao je dva predavanja iz fizike, iz svoga ciklusa predavanja o modernoj atomnoj teoriji. U prvom predavanju »Od grčke filozofije do mehaničke teorije topline« održanom 16. 1. 1945., ukratko je iznešeno shvatanje materije kod starih Grka, Demokrita i Aristotela i razvoj do mehaničke teorije topline. Predavač je lijepim riječima iznio sadržaj teme i pobudio interes za stvar kod prisutnih, tako da se poslije predavanja razvila živa diskusija.

U drugom predavanju o električnom sastavu atoma održanom 20. 1. predavač je iznio model atoma i njihovu gradnju na vrlo popularan način.

Drugom predavanju prisustvovao je veći broj publike.

Treći broj Usmenih novina

Šibenik — U prošlu subotu održan je treći broj »Usmenih novina«. U Domu kulture bilo je prisutno preko 500 osoba. Izlaganje druga Vjeka Vuletina o vojno-političkoj situaciji u svijetu i zemlji pobudilo je veliko interesovanje. Čitanje Ehrenburgove »Narodne duše«, članka o sovjetskoj omladini i prikaz dra Vuletina o pjevačcu bilo je naročito dobro primljeno.

Na kraju »Coca i Joca« izveli su svoj komični komad izazvavši buran aplauz.

Omladinska diletantska grupa u Betini

U Betini je osnovana diletantska grupa, koja već posjeduje svoju dvoranu i pozornicu. Zadatak ove grupe je da kroz priredbe upozna mještane sa tekovinama naše borbe i da im prikaže razna kulturno-umjetnička stremjenja iznikla u borbi za slobodu naših naroda.

— Seljani se naročito interesuju za našu štampu. 40 osoba pretplaćeno je na naše listove. Radi proširenja naše štampe selo je sakupilo 26.000 kuna pripomoći.

SABRANO:

TILSIT. Grad Tilsit nalazi se u okrugu Gumbinnen u Istočnoj Pruskoj, na ušću rijeke Tilse u Memel. Važno je čvorište, a ima preko 55.000 stanovnika. U njemu je 7. VII. 1807. godine, poslije Napoleoneve pobjede kod Friedlanda, zaključen mir između Rusije i Francuske. U Tilsitu su ruski car Aleksandar I i Napoleon I. zaključili savez protiv Engleske.

MAZURIJA. Mazurija je močvarni predio u Istočnoj Pruskoj. Djelomično je nastavljaju Mazuri, pripadnici malog slavenskog naroda, veoma srodnog Poljacima. Izloženi su jakom ponijemčivanju, Mazuri su skoro svi evangelići. Glavno mjesto u Mazuriji je Lyck. Mazurska jezera su poznata po borbama iz svjetskog rata (1914-1915), koje su oko njih vodili Rusi i Nijemci.

HINDENBURG. Hindenburg (1847-1934) je bio maršal i drugi pretsjednik njemačke republike. 1914. godine postigao je jednu od najvećih strateških pobjeda, koje pamti historija, potukavši Ruse kod Tannenberg. Bio je izabran za pretsjednika njemačke republike 1925. godine, a pri novom izboru 1932. godine Kancelerijat je preuzeo Hitler.

BORBE U ISTOČNOJ PRUSKOJ 1914. GODINE. Već polovinom kolovoza 1914. godine zaposjeo je ruski general Rennenkampf skoro čitavu Istočnu Prusku. General Samsonov napredovao je na terenu između Mazurskih jezera. Prije nego je uspio da pređe močvarni teren, Hindenburg ga je porazio i Rusi su tom prilikom izgubili nekoliko desetaka hiljada zarobljenika. Dovukavši pojačanje sa zapadnog fronta, Nijemci su otpočeli ofenzivu protiv Rusa i izvojevali ponovo veliku pobjedu kod Augustova. Njihovo daljnje napredovanje bilo je zaustavljeno na Njemenu.

TANNENBERG. Tannenberg je jedno malo mjesto u Istočnoj Prusiji, poznato po borbama iz 1914. godine. Rusi su tu izgubili oko 100.000 ljudi u zarobljenicima, a oko 70.000 ih je poginulo ili bilo ranjeno. Komandant ruskih trupa na tom sektoru fronta, general Samsonov, nakon izgubljene bitke izvršio je samoubojstvo.

SLEZIJA. Slezija je pokrajina, koja se nalazi na tromeđi između Njemačke, Poljske i ČSR. Po prirodi je to šumski predio. Obiluje bogatim ležištima kamenog i mrkog ugljena, kao i mnogih drugih ruda. Stanovnici su joj prvobitno bili sami Slaveni, a dočnije su je kolonizovali Nijemci. Dijeli se na Gornju Šlesku (glavni grad Gleiwitz) i Donju Šlesku (glavni grad Breslau). Zbog Slezije vodili su se kroz historiju mnogi ratovi. Najveći su se vodili za vrijeme Fridriha II. Velikog i Marije Terezije. Danas Slezija predstavlja za Njemačku najveći i najvažniji industrijski bazen iz koga ona zadovoljava skoro 2/5 svojih ratnih potreba.

DANCIG. Dancig je po Versailleskom ugovoru postao slobodnim gradom, kojim je upravljalo vijeće od 120 članova nadziranih od Društva Naroda. Teritorij slobodnog grada Danciga brojio je oko 250.000 stanovnika. Dancig je Hitleru poslužio kao izgovor za započinjanje II. svjetskog rata.

POLJSKI KORIDOR. Poljski Koridor je dio Istočne Prusije, koji se proteže između Pomeranije i Visle, a spaja Poljsku sa morem, rastavljajući Istočnu Prusiju od ostale Njemačke. Stanovništvo, koje sačinjavaju Nijemci i Poljaci, živi ispremiješano. Poslije kapitulacije Poljske 1941. godine, počelo je veliko doseljavanje Nijemaca u te krajeve. Poljaci su na morskoj obali Koridora, tako rekavši preko noći izgradili luku Gdanjsk, koja je dobro povezana sa pozadinom postala jedna od najvećih luka na Baltiku.

VISLA. Visla je najveći pritok Baltičkog Mora. Izvire u Karpatima. Za veće je brodove plovna do Varšave.

KOŠĆUŠKO. Košćuško Tadej (1746-1818) bio je poljski revolucioner i vojskovođa. Borio se je u Americi za nezavisnost SAD, kao Vašingtonov adutant. Vodio je borbe sa Rusima kao poljski general kod Dubjenke (1792), a bio je diktator i glavni komandant u poljskom ustanku 1794. godine. Poslije nekoliko pobjeda bio je potučen i zarobljen. Umr'o je u ruskom zarobljeništvu, a sahranjen je u Krakovu.

Tjedan čišćenja

Plemenito nastojanje šibenskog građanstva

U 53 bombardovanja iz zraka i uslijed švabskog lagumiranja, Šibenik je teško stradao. Stotine zgrada za stanovanje, bezbroj kancelarija i obrtnih radiona, te javnih objekata historijske vrijednosti pretvoreno je u razvaline. Nad nekadašnjim ognjištima strše hrpe ruševina; u središtu grada, na Gorici i Docu, u Varošu i na obali, na Plišću i Baldekinu. Svuda tragovi užasnog razaranja i uništavajućeg eksploziva.

Okupator i njegovi pomagači ne samo da se nisu brinuli da uklone i očiste razvaline, nego su u svom divljačkom nagonu razrušili ono što je našem gradu predstavljalo veliku vrijednost, našu obalu. Pod ruševinama u središtu grada još i danas počivaju žrtve bombardiranja od 13. XI 1943. godine.

Na inicijativu gradskog Odbora JNOF-e u ponedjeljak 15. ov. mj. započeo je »Tjedan čišćenja« razvalina. Rodoljubivo građanstvo Šibenika kao i u svakoj prilici, kroz ovu našu borbu, odazvalo se u punom broju. Toga dana i kroz cijelu sedmicu grad je pružao nesvakidašnju sliku. Ulicama su prolazile grupe težaka, radnika, intelektualaca i trgovaca, srednjoškolske omladine i žena, netko sa motikom ili lopatom, maškinom i skipom, čivirama ili čekićem, grabljama i polugama. Bilo je kola sa kočijašima, tračnica sa vagoncinima. Nitko nije htio da zaostane, nitko nije htio da bude »bumbar«. Mnogi koji su nenavikli fizičkom radu nisu zaostali za vrijednim rukama naših radnika i težaka.

Ono što nikakva švabsko-ustaška prisila nije mogla da učini, to je učinilo naše patriotsko građanstvo pobudom i inicijativom narodnih vlasti.

Rodoljubivi šibenčani, svi slojevi bez razlike, započeli su čistiti naš grad.

Bezbroj divnih primjera međusobnog takmičenja između naše divne omladine i odraslih, takmičenja koja uznose i podižu duh. Takmičenja koja oplemenjuju i koja su ponikli u oslobodilačkom ratu, onakva takmičenja koja su nam davala snage da trpimo i da opet očeličeni izdržljivošću i samopouzdanjem izadamo pobjednici.

Ako imamo u vidu teške prehrabene prilike pod kojima je naše građanstvo vršilo ovaj rad, možemo sa sigurnošću ustvrditi njegovo rodoljubivo osjećanje, njegovu neograničenu privrženost narodnim vlastima i njegovo nastojanje da radom pomogne narodne vlasti u rješavanju važnih problema.

Plemenito nastojanje našeg građanstva ima svoj duboki značaj. Ono znači prekretnicu dosadašnjih shvaćanja o radu. Od danas rad nije poniženje, ropstvo i kulućenje. Ono je naše gesto i dužnost svih. »Rad, pisala je nedavno »Borba«, pokazuje ko je uz narod - uz domovinu, a ko nije. Rad za svoju zemlju postaje ponos, a nerad sramota i poniženje.«

Rukovodeći se baš tim i takovim nastojanjima naše građanstvo se odazvalo

pozivu gradske JNOF-e.

Organizaciju rada izvršio je tehnički odjel gradskog NOO-a. Tokom 6 dana rada 3.200 osoba odradilo je 8.010 nadnica. Prosječno dnevno je učestvovalo na radu 1.330 osoba. U radu su se naročito istakli odbori AFŽ-a i omladinci kako na radovima u Docu, tako u Bolnici i u središtu grada.

Radovi su se izvodili nakon što je stručno osoblje porušilo eksplozivom radi predostrožnosti neke stršće dijelove zgrada. Zatim su radne ekipe građana pristupile čišćenju i sortiranju upotrebljivog materijala. Sa neupotrebljivim materijalom, koji se je odvezio, nasipala se obala u Docu. Radilo se ispod srušenih kompleksa kuća, a prvenstveno u središtu grada gdje su mnoge zgrade porušene ili prijeti pogibelj da se sruše. Rad nije mogao teći prema zamisli s obzirom na nedostatak kola za prevoz materijala, pošto su konji od velike potrebe za poljske radove, koji su ovih dana otpočeli. U tu svrhu postavljena je u središtu grada mreža tračnica sa vagoncinima, koja je omogućila prevoz materijala iz tijesnih ulica i uličica.

Rad je obustavljen za nekoliko dana i bit će ponovo nastavljen sve dok se naš grad ne očisti ruševina.

Naše žene i omladina

Tijesno — Omladina Betine u znaku takmičenja, tokom prosinca, izradila je 1580 nadnica, sakupila 5.000 kuna i održala 21 sastanak. Omladinci su posjetili ranjenike i predali im bogate darove. Sakupili su 30 kg ljekovitog bilja i 40 kg starog željeza, napisali 16 dopisa i održali 40 zajedničkih čitanja.

I aktivnost omladinki Murtera treba istaknuti. One svakog dana kolektivno obrađuju partizanska imanja. Nedjeljom odlaze borecima i peru im robu.

Šibenik — Žene sa šibenskog kotara ne zaostaju po aktivnosti za svojom omladinom. Naročito opsežan rad sprovele su žene na općini Jadrtovac. One pomažu rad u uljarni i održavaju česte sastanke na kojima pretresaju razna aktualna pitanja.

Gaćezezi — Naše žene posjetile su ranjene borece u bolnici i predale im dar: 30 kg kruha, 45 l ulja, 35 kg zelja, 4 l rakije i nekoliko komada jaja.

Iako su Gaćezezi u više navrata paljeni i pljačkani od okupatora, ipak žene ne će da zaostanu od ostalih u predkongresnom takmičenju AFŽ-a Hrvatske.

Žene sela Bribirske Mostine sakupile su i predale ranjenicima u bolnici: 154 l vina, 15 l rakije, 30 kg kruha i 66 jaja.

**Rad je ponos i čast,
a nerad sramota i izdaja!**

MALA STANA BUKOVČANKA

Gore ognjišta. Razbukta hrastovina osvjetljuje crne i niske prostorije. Tamna lica partizana ozaruju se crvenkastim svijetlom. Pružaju ruke prema plamenu, ogrijavaju se. Dok jedni ulaze drugi napuštaju kuću, ogriyani, zadovoljni. Tako je u svakoj kući, u malom bukovčakom selu. Već dvanaest mjeseci smješten je ovdje štab 19. Udarne divizije sa svim prištapskim jedinicama. Selo maleno i siromašno stislo se i primilo nas, nekoliko stotina vojnika. Sljubili smo se s njim Seljaci nas nisu smatrali gostima, nego ukućanima, a nama se činilo kao da su i oni samo jedna jedinica naše divizije. Osjetili su da smo im nešto donijeli, nešto za čim su žudili, života u jalovom radu, dubeći u kamenu mjesto za plodonosno zrno pšenice. Poteci se bolje život, kao voda u proljeće pod mlinom, — činilo im se, a mi smo ih u tome uvjerenju podržavali riječima i djelom.

Po dvorištu lije kiša. Jedno prase se izvalilo u lokvu i ruje. Iz tamnog ugla

kraj ognjišta vidi se još samo jedan nahereni kokošinjak. Sve prokislilo, mokro, pa se kao u sutonu svjetluca. Milo nam je što nas snaži i okrepljuje toplota sa ognjišta. Upravo počesmo o nečem razgovarati kad Stana izade na dvorište. Drugarica Stana, nije djevojka ni bora. Ne puzi k bunkeru niti izvlači ranjenog druga. Drugarica Stana je mala četverogodišnja curica sa velikim i svijetlim očima, sa bosim crvenim nogama.

Okrenula nam svoju ošišanu glavu, nasmijala se pokazujući dva sitna zuba. Velika glavu joj se nakrivila na slabašnom tijelu, a kako me gleda, svega me prožima ljepota njezinih velikih očiju. Ne znam šta mi je bilo, ali skočih i zgrabih je čvrsto i stanom je ljubiti po tankom mršavom vratiću, punom crvenih pjegica od ugriza. Kako je ljubim, ona se kihuće. Kiša prska. Pod prstima mesa kao da i nema. Same sitne kosti. Ništa, samo velike sjajne i crne oči. Gledao sam u njih, a onda otrčah gore, u kuću.

IZ NAŠEG OKRUGA

Podjela pomoći siromašnima

Kistanje — Kotarski socijalni odjel razdijelio je u posljednje vrijeme 2.999.218 Kuna pomoći narodu. Ova pomoć podjeljena je onima, kojima je bilo najnužnije. Ženama u porodaju razdijeljeno je 70 povića i 70 pelena. Svakoj osobi na kotaru dan je po 1 kg soli. Razdioba soli obuhvatila je 12.000 osoba, a bila je vrlo potrebna s obzirom na veliku oskudicu ovog artikla. Nadalje je socijalni odio podijelio 100 pari gumjenih opanaka, 40 pari opanaka i 35 pari cipela popravljeno je besplatno u radionicama kotarskog NOO-a.

Osnovan KOTNAPROD

Kistanje — U Kistanjama je osnovan KOTNAPROD, pred koga se postavlja zadaci da narodu, putem izmjene dobara ili novcem, omogući dobavu artikala.

Rezultati kampanje na kotaru Kistanje

Kistanje — Na kotaru Kistanje u toku posljednje kampanje dobrovoljne pomoći, sakupljeno je 112.214 kg kukuruza i razne druge hrane.

Od ove količine podjeljeno je siromašnim obiteljima 12.000 kg, za sjetvu 11.851 kg, a ostalo je dano NOV-u. Istom prigodom sakupljena je veća količina vina, rakije i mesa.

Betinjani pomažu siromašne i sakupljaju za NOV

Betina — Tokom prošlog mjeseca socijalni odsjek mjesnog NOO-a dao je 677 nadnica u obradi polja i branju maslina siromašnim porodicama u selu. 16 nadnica utrošeno je na popravku cesta, 283 na radu u uljarnama i 33 nadnice na podizanju jednog 7-vagonskog broda iz mora na kopno.

— U roku od 15 dana sakupljeno je 829 kg ulja za potrebe NOV-a.

Rezultati kampanje na općini Jadrtovac

Jadrtovac — Od kraja 11 mjeseca do konca 1944. godine narod općine Jadrtovac dao je dobrovoljnih prinosa svojoj vojci: 27.052 l vina, 210 l rakije, 5.591 kg žita, 29 kom. janjaca, 546 kg smokava, 65 l ulja, 576 kg soli, 114 kg zelja, 101 par čarapa, 8 nazuvki, 57 praznih vreća i 70 kom. koža.

Osim toga sakupljeno je u novcu: 701.008 Kuna, 9.030 lira; unovčeno je 265 privremenih obveznica u vrijednosti od 197.170 Kuna i 41 pravu obveznicu u vrijednosti od 229.400 Kuna.

* * *

Zbog nestašice papira naš list »Jedinstvo« privremeno neće izlaziti. Da bi popunili ovu prazninu »Vijesti« će nastojati da izlaze svake sedmice.

Narodni dom u Bribirskim Mostinama

Kistanje. — U Bribiru otvoren je na svečan način Narodni dom. Ovoj svečanosti prisustvovala je omladina sela Piramatovaca i Čevara. Prilikom otvorenja doma održani su govori u kojima se prikazalo narodu štetan rad bivših režima, koji su išli za tim da narod drže neprosvijećen kako bi ga mogli što više iskorištavati. Istinski narodna vlast u novoj Jugoslaviji radi i radić će svim silama da narodnu prosvjetu podigne na visoki stepen, da cijelom narodu dade mogućnost da se prosvjetno-kulturno-politički izgrađuje.

Rezultati dvomjesečnog takmičenja naše omladine

U razdoblju od dva mjeseca takmičenja omladina šibenskog okruga postigla je slijedeće rezultate: izradeno je 136000 nadnica, obuhvatila u USAOH 452 omladina, dala u NOV 361 novog borca, naučila čitati i pisati 508 osoba, popravljeno je 174 km puteva i cesta, osposobljeno je za stanovanje 39 kuća, uređeno je 59 nužnika, okrećeno je 66 kuća za stanovanje, sagrađeno je 6 novih nužnika, sakupljeno je 679 pari čarapa, 94 hl. vina, 633 l rakije, 78 kvintala hrane, 20 kvintala starog željeza, 635 kg ljekovitog bilja. Osim toga omladina je održala preko 1000 širih i užih sastanaka sa omladinom i pionirima. Izdano je 138 br. zidnih novina, i održano oko 500 zajedničkih sastanaka na kojima su pretresana razna omladinska pitanja i čitani članci iz naše štampe. Prema postavljenom planu mnoge obaveze su premašene. U istom razdoblju na našem okrugu formirano je 39 novih odbora USAOHa, otvoreno 5 omladinskih domova, popravljeno 12 mostova i inicijativom omladine, popravljeno i otvoreno 10 osnovnih škola. Osnovana su 4 sportska kluba te sakupljena velika svota novca, robe, hrane i drugih potreba za našu vojsku i naše ranjenike.

Takmičenje naših žena

U dvomjesečnom takmičenju žene našeg okruga izradile su 79583 nadnice, održale su 613 sastanaka sa oko 25.000 prisutnih, sakupljeno je u novcu 478.000 Kuna i 1925 lira. Naučile su čitati i pisati 74 žene i još pohada kurs 75 žena. Sakupljeno je: 353 l vina, 722 l ulja, 481 l rakije, oko 100 l proška i raznih drugih živežnih namirnica. Žene našeg okruga pored ostaloga sakupljale su raznu dječju robu za dječje domove i siromahe.

Na šibenskom kotaru u ovom takmičenju najbolje rezultate postigla je općina Jadrtovac, a na njoj selo Zlarin. Na kotaru Kistanje općina Skradin, iako je bila 3 i 4 godine pod neprijateljskom okupacijom, postigla je najbolje rezultate.

Teško je živjela Stana. Iako postarija za to, još uvijek je sisala majčino mlijeko. Nastojali su je odbiti od toga. Kako ćeš je odbiti suhom purom? Odjeće nema, a i bosa je. Juče joj majka namazala sisu gorčicom. Plače. Zagorčaše joj i ono malo što je imala. Dršćući, uhvati prase, ali kad ono počme roktati prepadne se. Vučko, ružno ovčarsko pseto mnogo pokretljivije od nje, ne može da stigne. Šepesa. Sjedne kraj ognjišta, ali joj žeravica opari noge. Teško je živjela Stana.

Kad bi je koji od nas vojnika zovnuo, ona bi nakrenula svoju glavu, pogledala pokazujući dva šiljasta zuba. Nasmijala bi se. Svi koji smo tu dolazili, zavolili smo je, obećavali da ćemo je jednom darovati. Ja sam nekoliko puta samo sebi obećao, da ću joj poslije kakve akcije donijeti zarobljeni švapski šinjel, da joj načine haljinicu.

Pred nekoliko dana napustili smo Bukovicu. Oslobodili smo Dalmaciju. Nas zovu novi porobljeni gradovi i sela.

Ostade Stana bosa, gola, sa svijetlim

velikim, očima, što je prošle zime pod svoj krov pustila partizane i radovala ih godinu dana radosnim, crnim očima. Ostade Stana pred grkom sisom, pred zdjelom suhe, jučerašnje pure. Tapka bosim nogama po dvorištu tužna, zamišljena. Crvenim ručicama grebe se po tijelu, kao da bi htjela skinuti sa sebe svrab.

Poslije tolikih borba, ja joj nisam nikada donio komad zarobljenog švapskog šinjela. Možda će joj se zamutiti oči? Možda će se razočarati u partizanima?

Nama gore prsa od mržnje. Na našem ramenu blista puščana cijev. Mi hoćemo nove borbe, mi idemo naprijed. Mi se ne možemo vratiti. Ali Stana se ne smije razočarati. Njoj treba stvoriti haljinu, donijeti čašu toplog kravljeg mlijeka.

Vi koji možete, morate odužiti dug drugarici Stani, jer ona je s nama koracala. Vi morate sačuvati njene svijetle, okrugle i dobre oči!

Stotine Stana čekaju...

Zivko Milič-Štrkalj

Crvena armija neodoljivo nadire kroz njemačku Šleziju i Istočnu Prusiju

Crvene su trupe zauzele velike saobraćajne raskrsnice, industrijske centre i gradove Gniezno, Allenstein, Bydgozcs, Bernstand, Oppeln, Öls i Gleiwitz

Zimska kampanja započela je sjajno. Crvene su trupe kroz nepunih 15 dana napredovale nekoliko stotina kilometara i prodrle duboko u Njemačku na nekoliko sektora. Maršal Staljin svakodnevno je objavljivao dnevne zapovijedi komandantima pojedinih armija. Crvene trupe se žure da što prije stignu u Berlin, iako ih na tome putu čekaju još velike bitke. Odlučna bitka za istočnu Njemačku je započela.

Moskva, 21. siječnja:

Dnevna zapovijed KOMANDANTU II BJELORUSKE FRONTE MARŠALU ROKOSOVSKOM:

Trupe II bjeloruske fronte, 21. siječnja, probile su silno utvrđenu njemačku obrambenu liniju u Istočnoj Prusiji u dubini od 25 km, proširivši prodor na 80 km fronte i zauzele gradove: TANNENBERG, NEIDENBURG, EYLAU, važna saobraćajna središta i moćna uporišta neprijateljeve obrane, a također i preko 150 naselja.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU III BJELORUSKE FRONTE ARMIJSKOM GENERALU ČERNJAKOVSKOM:

Trupe III bjeloruske fronte nastavljajući napredovanje zauzele su, danas 21. siječnja, na juriš grad GUMBINNEN, važno središte komunikacija i silno njemačko utvrđenje u Istočnoj Prusiji, i preko 200 drugih naselja.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU I UKRAJINSKE FRONTE MARŠALU KONJEVU:

Trupe I ukrajinske fronte nastavljajući napredovanje zapadno od Čestohove probile su silna njemačka utvrđenja na istočnoj granici Njemačke i prodrle na teritorij Gornje Šlezije u dubinu do 30 km raširivši prodor na 90 km širine i zauzele gradove: KREUZBURG, Pitschen, Rosenberg, Landburg i Guttentag, važna saobraćajna čvorovišta i moćna uporišta njemačke obrane na breslavskom pravcu, a također u bojevima zauzele preko 200 naselja.

Moskva, 22. siječnja:

Dnevna zapovijed KOMANDANTU III BJELORUSKE FRONTE ARMIJSKOM GENERALU ČERNJAKOVSKOM:

Trupe III bjeloruske fronte, danas 22. siječnja, na juriš su zauzele grad i moćno uporište neprijateljeve obrane, INSTENBURG, veliko saobraćajno središte i moćno uporište neprijateljeve obrane također u bojevima zauzele preko 100 drugih naselja.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU II BJELORUSKE FRONTE MARŠALU ROKOSOVSKOM:

Trupe II bjeloruske fronte naglim napredovanjem zauzele su grad ALLENSTEIN, važan komunikacioni čvor i uporište neprijatelja koje štiti prilaze centralnim predjelima Istočne Prusije.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU I BJELORUSKE FRONTE MARŠALU ZUKOVU:

Trupe I bjeloruske fronte produžujući uspješno napredovanje, danas 22. siječnja, zauzele su u bojevima gradove: ALEKSANDROVSK, Argenu, Laby-schin na bydgozcskom pravcu, važne saobraćajne tačke i jaka uporišta Nijemaca.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU I BJELORUSKE FRONTE MARŠALU ZUKOVU:

Trupe I bjeloruske fronte naglim naletom tankova i pješadije zauzele su, danas 22. siječnja, grad GNEZNO, važni komunikacioni čvor i jako uporište neprijatelja na poznajskom pravcu.

Moskva, 23. siječnja —

Dnevna zapovijed KOMANDANTU III BJELORUSKE FRONTE ARMIJSKOM GENERALU ČERNJAKOVSKOM:

Trupe III bjeloruske fronte forsirale su rijeku Pregel i danas 23. siječnja na teritoriju Istočne Prusije zauzele gradove: WENLAU, LABIAU i TAPIAU, važna uporišta neprijateljeve obrane na koenigsberskom pravcu.

Istovremeno su trupe fronta zauzele južno od Insterburga grad DARKENMEN, važno uporište njemačke obrane.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU II BJELORUSKE FRONTE MARŠALU ROKOSOVSKOM:

Trupe II bjeloruske fronte produžujući uspješno napredovanje, danas 23. siječnja, zauzele su u Istočnoj Prusiji gradove: WILENBERG, ARTELSBURG, MOHRUNGEN, SALFELN i FREI-STADT, značajna saobraćajna čvorovišta i moćna uporišta neprijatelja.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU I BJELORUSKE FRONTE MARŠALU ZUKOVU:

Trupe I bjeloruske fronte, danas 23. siječnja, naglim obuhvatnim manevrom zauzele su grad i veliko saobraćajno čvorovište BYDGOZCS, silno uporište Nijemaca, koje je štiti prilaze donjem tijeku rijeke Visle.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU I UKRAJINSKE ARMIJE MARŠALU KONJEVU:

Trupe I ukrajinske fronte razvijajući uspješno ofenzivne bojeve u Njemačkoj, danas 23. siječnja, na teritoriju Gornje Šlezije zauzele su gradove: MILISCH, BERNSTADT i KARLSMARK, važna saobraćajna središta i savladujući otpor neprijatelja izbile na rijeku Oder u rejonu grada Breslau na širini od 60 km.

Formiranje jedinstvenog radničko namješteničkog sindikata

Beograd, 25. siječnja — U Beogradu započela je jučer konferencija delegata radnika i namještenika radi stvaranja Ujedinjenog sindikata radnika i namještenika. U dvorani se nalazilo 138 delegata radničkih i namješteničkih strukovnih organizacija. Konferencija je sazvana da bi se raspravilo o položaju radnika i namještenika i da bi se temeljio široki sindikalni organ, koji bi obuhvatio sve radnike i namještenike.

Medu pozdravnim govorima bio je burno pozdravljen govor dr. Ribara, predsjednika AVNOJ -a, koji je iznio veliki značaj ove konferencija, koja treba da dađe smjernice budućoj organizaciji radništva.

Drug Salaj u svome dugom referatu o zadacima radništva u oslobođenoj domovini kazao je pod kakovim se je prilikama razvijao radnički pokret za vrije-

Moskva, 24. siječnja —

Dnevna zapovijed KOMANDANTU II UKRAJINSKE FRONTE MARŠALU MALINOVSKOM:

Trupe II ukrajinske fronte prešavši u ofenzivu na teškom brdovitom prostoru Karpata, razbile su silna njemačka, utvrđenja na fronti širokoj 40 km i napredovale do 20 km u dubinu, zauzevši gradove ROZNJAVU i JELSAVU i preko 80 mjesta.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU I BJELORUSKE FRONTE MARŠALU ZUKOVU:

Trupe I bjeloruske fronte produžujući uspješno napredovanje, danas 24. siječnja, zauzele su na juriš grad KALISZ, veliko saobraćajno središte i jako uporište neprijatelja na breslavskom pravcu.

Dnevna zapovijed KOMANDANTU I UKRAJINSKE FRONTE MARŠALU KONJEVU:

Trupe I ukrajinske fronte brzim naletom tankovskih i pješadijskih formacija, danas 24. siječnja, zauzele su veliki njemački grad i industrijsko središte OPPELN, krupno saobraćajno čvorovište i silno njemačko utvrđenje na rijeci Oder. Istovremeno vojska fronta zauzela je na teritoriju Poljske grad i saobraćajno središte RAWICZ, a na teritoriju Njemačke grad TRACHENBERG.

Moskva, 25. siječnja —

Dnevna zapovijed KOMANDANTU I UKRAJINSKE FRONTE MARŠALU KONJEVU:

Trupe I ukrajinske fronte nastavljajući uspješno napredovanje, zauzele su na teritoriju Šlezije grad GLEIWITZ, veliki industrijski i rudarski centar i krupnu saobraćajnu raskrnicu, a također na teritoriju Poljske zauzele CHRZANOW, jedan od krupnih reiona ugljena u Dombavi.

VRHOVNI KOMANDANT MARŠAL SOVJETSKOG SAVEZA J. STALJIN

Zapadni front uoči velikih bitaka

London, 27. siječnja Kako javlja Vrhovna komanda savezničkih ekspedicionih snaga, britanske su trupe uspješno odbile jedan jači napad Nijemaca u Alzasu. Nijemci su uz podršku jakih snaga nešto napredovali, ali su kasnije bili odbačeni na polazne položaje. Sjeverno od Colmara nastavljaju se žestoke borbe. Zapadno od le izgubljeni položaji u predjelu šuma Haganaua saveznički su jedinice zauzele. Nijemci se i dalje povlače iz Ardena prema »Siegfriedovoj liniji«. Ame-

rikanci već bombardiraju jako njemačko utvrđenje Trier. Savezničke su trupe povratile sav teritorij, kojeg su Nijemci zauzeli u svojoj ofenzivi i sada se vode bojevi iza položaja sa kojih je von Rundstedt započeo svoju navalu. Nijemci su u ovim bojama izgubili preko 120.000 ljudi, 600 tankova i veliku količinu drugog oružja. Ceste koje vode iz ardenske izbočine zakrčene su razbijenim ostacima kamiona, tankova i motorizovanih topova.

Vlada dr. Ivana Šubašića nije predala ostavku

Kralj Petar zatražio je od dr. Ivana Šubašića da preda ostavku svoga kabineta. Vlada je zatim održala nekoliko zasjedanja i odbila da preda ostavku. Naprotiv, vlada je na svome zasjedanju objavila sporazum Maršala Tita i dr. Ivana Šubašića.

Sporazum maršala Tita sa pretstavnikom savezničke komande na Sredozemlju radi odašiljanja pomoći Jugoslaviji

Beograd, 25. siječnja — Kako javlja agencija »Tanjug«, potpisan je sporazum između maršala Tita i savezničkog pretstavnika na Sredozemlju po pitanju odašiljanja pomoći Jugoslaviji. Pomoć će se odašiljati preko savezničke vojne misije, dok će raspodjelu vršiti mjesni narodni organi u zemlji.

Kim, 25. siječnja — Kako javlja dopisnici iz Rima, brodovi sa materijalom za pomoć i obnovu Jugoslaviji bit će odmah upućeni preko Jadrana.

Oceanima vije se zastava NO Borbe

New York, 25. siječnja — Jučer je u New Yorku jedan jugoslavenski trgovački brod skinuo plavo-bijelo-crvenu zastavu i istakao zastavu Narodno-oslobodilačke borbe plavo-bijelo-crvenu sa petokrakom, i kako javlja direkcija Jugoslavenskih pomoraca, svi jugoslavenski brodovi na svim morima istakli su jučer tu zastavu Narodno-oslobodilačke borbe i nove Jugoslavije.

U Americi naši zemljaci provode kampanju za pomoć Jugoslaviji

Beograd, 26. siječnja Tanjug U Južnoj Americi provodi se široka kampanja za pomoć u hrani postradalim krajevima Jugoslavije, te je već sada započela plemenita kampanja za sakupljanje hrane, koja bi se otpremila preko slobodnih dalmatinskih luka.

Sastanak dr. Ivan Šubašića i gospodina Edena

London, 26. siječnja Pretsjednik kraljevske vlade dr. Ivan Šubašić sastao se je jučer sa ministrom vanjskih poslova Velike Britanije, gospodinom Edenom i američkim ambasadorom.

Madžarska je sklopila primirje sa Saveznicima

Privremena vlada republike Madžarske u Debrecinu zaključila je sporazum o primirju sa savezničkim vladama. Delegacija, koja je već nekoliko dana u Moskvi, potpisala je sporazum, kojim se obvezuje da će u roku od 6 godina isplatiti Sovjetskom Savezu, Jugoslaviji i Čehoslovačkoj sumu od 350 miliona dolara na ime ratne oštete i da će povratiti sve vrijednosti odnijete iz ovih zemalja za vrijeme okupacije. Madžarska će staviti 8 svojih divizija na raspolaganje savezničkim komandama za borbu protiv Njemačke, te će time i Madžarska učestvovati na strani ratujućeg savezničkog bloka za što prije uništenje hitlerizma. Privremena vlada će u najkraće vrijeme očistiti zemlju od ostataka fašizma i povratiti građanima sva prava. Ukidaju se svi rasni i nacionalni zakoni i vraća se jednakopravnost svih građana. Također se obvezuje da će u najskorije vrijeme izvršiti čišćenje državnog aparata i privesti pred sud ratne zločince, koji su odgovorni za zločinstva počinjena nad drugim narodima i nad demokratskim masama Madžarske.

Izvanredne mjere u Njemačkoj

Dok Crvene trupe nadiru nezaustavno prema Berlinu, berlinska vlada donijela je bezbroj drastičnih mjera da bi se pokušalo spasiti Njemačku od potpunog haosa. Sav poštanski saobraćaj za građane je dokinut; a također su sva saobraćajna sredstva stavljena na raspolaganje vojsci. U gradovima zabranjeno je kuhanje u potrebnom plina i električne energije. Vlada nastoji da najtežim represalijama spriječi svaki pokušaj pobune.